

Gränssnittet mellan människa och maskin – och de risker det innebär

Presentation:

Karim Jebari, dr. filosofi från KTH, forskare vid Institutet för framtidsstudier IFFS. Kort förklaring av vad IFFS är och vad vi gör: Forskningsstiftelse vars styrelse utses av regeringen. VD är Gustaf Arrhenius, professor i filosofi.

Min forskning: risker och möjligheter med framtida teknologi. I huvudsak:

1. Brain-computer interface teknologi: gränssnitt mellan människa och maskin som kan användas för medicinska ändamål t ex proteser, behandling av psykisk sjukdom och dövhet (choleaimplantat). Men icke-invasiva gränssnitt som tillåter användaren interagera med t ex dataspel eller med annonser har också utvecklats.
2. Augmented reality: digitala informationsfilter mellan en mänsklig observatör och den analoga världen. Kan ske genom t ex glasögon, men också genom transparenta bildskärmar, och

Min tes:

Den digitala världens fusion med den fysiska världen innebär stora utmaningar för datasäkerhetsbranschen, för våra politiska institutioner och våra sociala normer.

Hur riskfilosofi funkar:

- Traditionell riskanalys och dess begränsningar.
- Ett verktyg för riskbedömningar: hypotetisk retrospektion.
- “Mere possibility arguments”, symmetri, opportunity costs, osv
- Etiska aspekter: Cost-benefit analysis är inte etiskt neutral, utan förutsätter en specifik etisk teori, utilitarism.
- Andra möjligheter: prioritarianism, “polluter pays the price”, osv.

Problematiska scenarier/risker:

- a. Datasäkerhet blir en fråga om personlig trygghet, jämförbar med rätten till att kunna låsa sin ytterdörr.

Digital teknik expanderar på sätt som är svåra för enskilda användare, företag och myndigheter att få en helhetsbild över. Säkerhetsprotokoll förutsätter kompetenta användare.

I värsta fall: privat trygghet som är lika dålig som digital säkerhet. Dörrar som är låsta med motsvarigheten till ett lösenord som är "1234".

- b. Ökad kontroll eller ökad anonymitet eller ett nytt ekvilibrium?

Internet har inte underminerat diktaturers kontroll, utan snarare stärkt den. Det säkerhetspolitiska klimatet kan växla snabbt, även i demokratier.

Ex: post 9/11, Västtyskland under den Röda Terrorn. Samtidigt tycks professionella brottslingar få allt starkare verktyg att undgå myndigheter. Ex: kryptering har blivit alltmer tillgängligt.

I värsta fall: Staten och företag ser och blir allt bättre på att manipulera medborgarna, men inte skurkarna. Samtidigt blir det allt svårare att veta vad staten vet och hur, eftersom så mkt information om oss finns öppet, och prediktiv modellering blir allt starkare.

- c. Ett nytt samhällskontrakt med nya gränser mellan det privata och det offentliga, när vi förlorar alltmer kontroll över vår information.

En stark attraktionskraft med sociala medier är att vi upplever kontroll när vi kan skraddarsy våra personliga varumärken. Men den här upplevelsen är sällan korrekt. Sociala mediernas allt större närvaro och intimitet gör att det är allt svårare att veta vilken bild man skapar. Och när privat information blir offentlig, kan den också spridas väldigt snabbt. Ex: dumma kommentarer på Facebook osv.

I värsta fall: en kombination av byns intolerans och transparens i ett globalt format.

Vad bör göras?

Dessa frågor hänger samman, tror jag.

- En förståelse för att digitaliseringen av världen kan innebära radikala förändringar i centrala samhällsinstitutioner är ett nödvändigt första steg.
- Ett annat är breda överenskommelser mellan IT-branschen, myndigheter och konsumentorganisationer om hur säkerhet ska byggas in i IT-system från början, istället för att överlåta det till konsumenter att fatta den här typen av beslut.
- Men vi behöver också starka politiska institutioner som kan begränsa polisiära och militära organisationers inflytande. Polisens upprepade registreringskandaler de senaste åren visar att vi har fortfarande väldigt långt att gå på den punkten.
- Men i slutändan är det här ett politiskt och ideologiskt val som vi medborgare måste ges: hur mycket litar vi på statens våldsmonopol att förvalta skyddet för våra rättigheter?
- Slutligen måste vi också ha ett samtal om hur vi ska förhålla oss till varandra om och när vi inte längre kan ha hemligheter. Är vi mogna att överge hedersmoralen?